

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

23 december 2005

ONTWERP VAN DECREET

houdende wijziging van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen

INHOUD

	Blz.
1. Memorie van toelichting	3
2. Voorontwerp van decreet	5
3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	11
4. Advies van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur	13
5. Advies van de Raad van State	15
6. Ontwerp van decreet	23

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. ALGEMENE TOELICHTING

Voor de algemene strekking wordt verwezen naar de algemene toelichting bij het andere wijzigingsdecreet (*Parl. St. Vl. Parl.* 2005-06, nr. 637/1).

2. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

Dit decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 1994 houdende de regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 129 van de Grondwet. Hieruit vloeit voort dat zijn bepalingen, in tegenstelling tot het tweede wijzigingsdecreet, gelden binnen het Nederlandse taalgebied, met uitzondering van de zes Vlaamse randgemeenten en de taalgrensgemeenten.

Artikel 2

Artikel 2 van het decreet wordt in overeenstemming gebracht met de libellerings van de huidige gemeente- en provinciekieswet. In de opsomming van het huidige artikel 2 zijn niet alle stembureaus die bij de lokale verkiezingen functioneren, vermeld. Het wijzigingsartikel heft dit euvel op en vult daartoe artikel 2 aan.

Artikel 3

De voorzitters, de bijzitters, de secretarissen en de getuigen van de kandidaten van alle bureaus gangbaar in de gemeente- en provinciekieswet leggen de eedformule, zoals in dit artikel opgenomen, uitsluitend in het Nederlands af.

Ofschoon dit decreet niet geldt voor de faciliteiten-gemeenten, moet in de bureaus gevestigd in één van de zes Vlaamse randgemeenten of een taalgrensgemeente de eed door de voorzitters en de bijzitters eveneens in het Nederlands worden afgelegd. Krachtens artikel 1, 5°, is de taalwetgeving in bestuurszaken toepasselijk op de verrichtingen bij de provincie-

gemeente- en districtsraadsverkiezingen, evenals bij de rechtstreekse verkiezing van de schepenen en de OCMW-raden. Volgens een vaste adviespraktijk van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) zijn de stem- en de stemopnemingsbureaus ‘plaatselijke diensten ad hoc’ in de zin van de gecoördineerde taalwetten in bestuurszaken (artikel 9 K.B. van 18 juli 1966); dit impliceert dat alle verrichtingen in de stembureaus in elke gemeente in het Nederlandse taalgebied, met inbegrip van de zes Vlaamse randgemeenten en de taalgrensgemeenten zoals bedoeld in artikel 7, eerste lid, en artikel 8, SWT, in het Nederlands moeten verlopen. Hieronder zijn volgens de rechtspraak van de Raad van State en de adviespraktijk van de VCT te verstaan: de oproep tot de kiezers om zich tot de stemming te begeven, de eedafleggingen, het opmaken van het proces-verbaal of andere bescheiden enzovoort.

De in de SWT gewaarborgde taalfaciliteiten gelden trouwens enkel en uitsluitend voor de gemeentewoners, terwijl de personeelsleden van de betrokken gemeenten door middel van een taalexamen hun kennis van het Nederlands moeten aantonen.

Met de wetswijziging waarbij voor de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen in het Vlaamse Gewest nu expliciet wordt vastgelegd dat de voorgeschreven eed uitsluitend in het Nederlands wordt afgelegd en beperkt tot de gemeenten waar geen taalfaciliteiten gelden, regelt de Vlaamse decreetgever bijgevolg niet het gebruik van de talen in de rand- en taalgrensgemeenten, waartoe hij overeenkomstig artikel 129, §4, G.W. niet bevoegd is.

Toch moeten ook in die gemeenten, om de hierboven vermelde redenen, de voorzitters en de bijzitters de eed in het Nederlands afleggen; hiermee wordt slechts de gangbare interpretatie inzake het taalgebruik in plaatselijke diensten in het Nederlandse taalgebied bevestigd. Eén en ander zal nog uitvoeriger worden uitgelegd in de voor de verkiezingen en verkiezingsverrichtingen van 8 oktober 2006 uit te vaardigen omzendbrief.

Er werd geopteerd de bepalingen van artikel 3 van dit ontwerp aan te houden omdat dit de leesbaarheid van de wetgeving gevoelig verbetert.

Artikel 4

Nu het taalgebruik bij de verkiezingen van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden in een afzonderlijk decreet is geregeld, kunnen de bepa-

lingen van artikel 19, eerste en tweede lid, Gemeentekieswet, en artikel 3undecies, eerste en tweede lid, Provinciekieswet, waarin de eedformule in de drie officiële landstalen was voorgeschreven, worden opgeheven.

Artikel 5

Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur,
Stedenbeleid, Wonen en Inburgering,*

Marino KEULEN

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende wijziging van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering:

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

HOOFDSTUK II

Wijziging van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen

Artikel 2

In artikel 2 van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° tussen het woord “meer” en het woord “stembureaus” worden de woorden “hoofdstembureaus” ingevoegd;
- 2° tussen het woord “stemopnemingsbureaus” en het woord “kantonhoofdbureaus” worden de woorden “hoofdbureaus, arrondissementshoofdbureaus, districtshoofdbureaus” ingevoegd.

Artikel 3

In hetzelfde decreet wordt een artikel 2bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Artikel 2bis

De voorzitters, de bijzitters, de secretarissen en de getuigen van de kandidaten van de provinciehoofdbureaus, arrondissementhoofdbureaus, districthoofdbureaus, kantonhoofdbureaus, hoofdbureaus, de hoofdstembureaus en de stemopnemingsbureaus leggen de volgende eed af: “Ik zweer dat ik de stemmen getrouw zal opnemen en het geheim van de stemming zal bewaren”.

De voorzitters, de bijzitters, de secretarissen en de getuigen van de kandidaten van de stembureaus, leggen de volgende eed af: “Ik zweer dat ik het geheim van de stemming zal bewaren”.

De eed wordt vóór het begin van de verrichtingen door de bijzitters, de secretarissen en de getuigen afgelegd in handen van de voorzitter, vervolgens door deze ten overstaan van het samengesteld bureau. De voorzitter of de bijzitter, die gedurende de verrichtingen benoemd wordt ter vervanging van een verhinderd lid, legt de eed af voordat hij zijn ambt aanvaardt.

Van deze eedaflegging wordt in het proces-verbaal, zoals bedoeld in artikel 18 gemeentekieswet en artikel 3sexies, §6, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, melding gemaakt.

De bepalingen van dit artikel zijn alleen van toepassing op de provincieraads-, gemeenteraads- en districtraadsverkiezingen.”.

HOOFDSTUK III

Opheffingsbepalingen

Artikel 4

Opgeheven worden, voor zover het de verkiezingen van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden betreft:

- 1° artikel 3undecies van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, ingevoegd bij artikel 246 van de wet van 16 juli 1993;
- 2° artikel 19 van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 26 juni 1970.

HOOFDSTUK IV

Inwerkingtreding

Artikel 5

Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering,

Marino KEULEN

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Zie: 579 (2005-2006) – Nr. 1, bladzijde 29

ADVIES VAN DE HOGE RAAD VOOR BINNENLANDS BESTUUR

Zie: 579 (2005-2006) – Nr. 1, bladzijde 33

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

SG

- 1 -

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 39.601/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 16 december 2005 door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende wijziging van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen", heeft op 20 december 2005 het volgende advies gegeven:

CE

- 2 -

39.601/3

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd als volgt:

"Deze hoogdringendheid vindt zijn oorzaak in het feit dat de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen reeds op 8 oktober 2006 plaats vinden en het noodzakelijk is dat de burger en de kandidaat-mandatarissen tijdig de spelregels kennen en dat de besturen de organisatie van deze verkiezingen tijdig kunnen voorbereiden. Gelet op het gevorderde tijdstip is het uiterst noodzakelijk dat die voorbereiding nu kan beginnen. In mijn beleidsnota, goedgekeurd door de Vlaamse Regering en ingestemd door het Vlaamse Parlement wordt aangegeven dat tegen het einde van het jaar voor de verkiezingen de desbetreffende regelgeving duidelijk zou moeten zijn."

*

* *

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de stellers van de handeling, van de rechtsgrond⁽¹⁾ alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

3. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt er voornamelijk toe een aantal wijzigingen aan te brengen in het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen.

⁽¹⁾ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder rechtsgrond verstaan de overeenstemming met de hogere rechtsnormen.

CE

- 3 -

39.601/3

Vooreerst wordt in artikel 2 van dat decreet de exemplatieve lijst uitgebreid van overheden en met de stemverrichtingen belaste diensten die bij de kiesverrichtingen uitsluitend het Nederlands dienen te gebruiken (artikel 2 van het ontwerp). Vervolgens wordt, in het ontworpen artikel *2bis* (artikel 3 van het ontwerp), met betrekking tot de provincieraads-, de gemeenteraads- en de districtsraadsverkiezingen, de eedformule bepaald die de voorzitters, de bijzitters, de secretarissen en de getuigen van de kandidaten van de erin bedoelde bureaus dienen af te leggen, alsmede de persoon of personen in wier handen die eed dient te worden afgelegd en het tijdstip van de eedaflegging, en bevat dat artikel een procedurele bepaling. Tot slot zijn opheffingsbepalingen (artikel 4) en een bepaling betreffende de inwerkingtreding (artikel 5) opgenomen.

BEVOEGDHEID

4. Luidens artikel 1 van het ontwerp regelt het decreet dat thans nog in ontwerpvorm voorligt, een gemeenschapsaangelegenheid.

4.1. Die kwalificatie is correct in zoverre het ontworpen decreet het taalgebruik in bestuurszaken regelt. Dat is het geval met artikel 2 van het ontwerp, waarbij wijzigingen worden aangebracht in de omschrijving van de overheden en de diensten die het Nederlands dienen te gebruiken bij de kiesverrichtingen, en met artikel 4 van het ontwerp, gelezen in samenhang met artikel 3 ervan, in de mate dat daaruit voortvloeit dat de daarin bedoelde eed enkel in het Nederlands kan worden afgelegd, doordat de twee andere taalversies van de eedformule niet langer in de regelgeving worden opgenomen⁽²⁾. Zoals de Raad van State, afdeling wetgeving, in zijn advies 39.080/AV/3⁽³⁾ in herinnering heeft gebracht, is het gebruik van de talen in verkiezingszaken een aspect van het gebruik van de talen in bestuurszaken in de zin van artikel 129, § 1, 1°, van de Grondwet⁽⁴⁾. Dit impliceert dat de bepalingen uit het ontwerp die hierop betrekking hebben, op grond van artikel 129, § 2, eerste streepje, van de Grondwet geen kracht van wet kunnen hebben in

(2) Zie hieromtrent ook de commentaar in de memorie van toelichting.

(3) Advies over een voorontwerp van decreet houdende de wijziging van de Gemeentekieswet, de Provinciekieswet, de wet betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven en de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, *Parl. St.*, VI. Parl., 2005-2006, nr. 578/1.

(4) Arbitragehof, nr. 90/94, 22 december 1994, overw. B.5.14. Zie ook artikel 1, § 1, 5°, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

"de gemeenten of groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat".

Het toepassingsgebied van die bepalingen dient dan ook uitdrukkelijk te worden beperkt tot de overige gemeenten van het Nederlandse taalgebied ⁽⁵⁾.

4.2. In het ontworpen artikel *2bis* wordt evenwel ook de formule van de eed die de erin bedoelde personen moeten afleggen, als zodanig geregeld en worden een aantal formele regels betreffende de eedaflegging vastgesteld (zie nr. 3). Aldus regelt het ontwerp niet het taalgebruik in bestuurszaken, maar wel aspecten van de lokale verkiezingen ten aanzien waarvan de gewesten, en niet de gemeenschappen, bevoegd zijn. Overigens is het invoeren van die regels doelloos nu zij reeds voorkomen in artikel *3undecies* van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en in artikel 19 van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932. De opheffing van die regels (artikel 4 van het ontwerp) en de haast letterlijke herneming ervan (in het ontworpen artikel *2bis* - artikel 3 van het ontwerp) hebben in ieder geval dan ook weinig zin.

5. Conclusie moet derhalve zijn dat het ontwerp beperkt dient te blijven tot de bepalingen die het taalgebruik in verkiezingszaken regelen (zie nr. 4.2) ⁽⁶⁾, en dat het territoriale toepassingsgebied ervan conform artikel 129, § 2, eerste streepje, van de Grondwet dient te worden beperkt tot de gemeenten van het Nederlandse taalgebied met uitzondering van "de gemeenten of groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat".

⁽⁵⁾ Thans wordt zulks enkel in de memorie van toelichting vooropgesteld.

⁽⁶⁾ Dit betekent dat artikel 2 van het ontwerp behouden kan blijven en dat, wat betreft artikel 4 van het ontwerp, in de artikelen *3undecies* van de wet van 19 oktober 1921 en 19 van de gemeentekieswet enkel de Franse en de Duitse versies van de eedformule dienen te worden geschrapt. Artikel 3 dient dan te vervallen.

SG

- 5 -

39.601/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	D. ALBRECHT,	kamervoorzitter,
	J. SMETS, B. SEUTIN,	staatsraden,
	H. COUSY, J. VELAERS,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de HH. J. VAN NIEUWENHOVE en B. WEEKERS,
auditeurs.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS

D. ALBRECHT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering:

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I

Artikel 1

§1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

§2. Dit decreet is van toepassing op de gemeenten gelegen in het Nederlandse taalgebied met uitzondering van de gemeenten of groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat.

HOOFDSTUK II

Wijziging van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen

Artikel 2

In artikel 2 van het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° tussen het woord “meer” en het woord “stembureaus” worden de woorden “hoofdstembureaus” ingevoegd;
- 2° tussen het woord “stemopnemingsbureaus” en het woord “kantonhoofdbureaus” worden de woorden “hoofdbureaus, arrondissementshoofdbureaus, districtshoofdbureaus” ingevoegd.

Artikel 3

In hetzelfde decreet wordt een artikel 2bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Artikel 2bis

De voorzitters, de bijzitters, de secretarissen en de getuigen van de kandidaten van de provinciehoofdbureaus, arrondissementshoofdbureaus, districtshoofdbureaus, kantonhoofdbureaus, hoofdbureaus, hoofdstembureaus en stemopnemingsbureaus leggen de volgende eed af: “Ik zweer dat ik de stemmen getrouw zal opnemen en het geheim van de stemming zal bewaren”.

De voorzitters, de bijzitters, de secretarissen en de getuigen van de kandidaten van de stembureaus, leggen de volgende eed af: “Ik zweer dat ik het geheim van de stemming zal bewaren”.

De eed wordt vóór het begin van de verrichtingen door de bijzitters, de secretarissen en de getuigen afgelegd in handen van de voorzitter, vervolgens door deze ten overstaan van het samengesteld bureau. De voorzitter of de bijzitter, die gedurende de verrichtingen benoemd wordt ter vervanging van een verhinderd lid, legt de eed af voordat hij zijn ambt aanvaardt. Van deze eedaflegging wordt in het proces-verbaal, zoals bedoeld in artikel 18 van de gemeentekieswet en artikel 3sexies, §6, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, melding gemaakt.

De bepalingen van dit artikel zijn alleen van toepassing op de provincieraads-, gemeenteraads- en districtsraadsverkiezingen.”.

HOOFDSTUK III

Opheffingsbepalingen

Artikel 4

Opgeheven worden, voor zover het de verkiezingen van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden betreft:

- 1° artikel 3undecies van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, ingevoegd bij artikel 246 van de wet van 16 juli 1993;

2° artikel 19 van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 26 juni 1970.

HOOFDSTUK IV

Inwerkingtreding

Artikel 5

Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, 23 december 2005.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur,
Stedenbeleid, Wonen en Inburgering,*

Marino KEULEN
